

בס"ד

גליון

להבות אש

תורות עובדות והנהגות
מרבותה"ק מקרעטשניף זי"ע
ומיבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת דברים
תשפ"ה

יו"ל ע"י מכון תורת אש
שע"י תלמידי וחסידיו קרעטשניף סיגעט
בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

י"ל ע"י מכון תורת אש

פרשת דברים
שנת תשפ"ה
גליון ר"ג - שנה ו'

© כל הזכויות שמורות

להשיג הגליון על אימגיל

נא לשלוח בקשה אל

m@torasesh.com

להארות והערות נא לקרוא

347.291.1133

פאקס: 845-407-8916

מי שיש לו איזה חידושי תורה או
כתבים או טעיפס
מב"ק מרן רביד"ק זי"ע שלא יצאו
עדיין לאור נא לפנות להמערבת,
ותשוחח"ל

סדר לימוד "עמוד היומי"
פרשת ואחזק

מסכת עירובין	
יום א'	צ.ג.
יום ב'	צ.ג.
יום ג'	צ.ד.
יום ד'	צ.ד.
יום ה'	צ.ה.
שב"ק	חזרה

מערכת קול קרעטשניף סיגעט

מהנעשה ונשמע

בחצרות קדשינו ובצל הקודש:
דברות קודש, מודעות, זמנים, חדשות,
ושמוחות אנ"ש

ארה"ק 799-12-26-077

חוץ לארץ 3063-585-646

אמרות אש

לראות את פני ה' שצמאים לדבר ה' ע"י שישבו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ללמוד כל שנת השמיטה, אז היה לבם פתוח לקבל והיה זמן מסוגל לדבר באזניהם, ולכן נאמרה אז מצות הקהל כדכתיב.

ולזה הוכיחן קודם ברמז, כדי לפתוח את לבם שיהיה להם רצון וצמאון לשמוע דברי מוסר ותוכחה, וע"י המוסר ברמז נפתחו עיניהם ולבם לעשות תשובה ולקבל עול מלכות שמים לפני כניסתן לארץ ישראל ואח"ז אומרן בפירוש.

אלה הדברים אשר דבר משה וגו', אל"ה עם האותיות מספר ל"ט, ומצינו במסכת שבת (צו:) שלומדים מזה הל"ט מלאכות, אל"ה גימטריא ל"ו עם האותיות אלה זה ל"ט.

ואפשר שירמוז לנו כאן אשר הדברים של שב"ק הם אל 'כל' ישראל, אפילו מי שבשפל המדריגה, כי כל השומר שבת כהלכתו אפילו ע"ז כדור אנוש

אלה הדברים אשר דבר משה וגו'. וברש"י הק' הוכיחן ברמז, עי"ש, ולכאורה הלא המה הדברים שהוכיח אותם בפירוש אח"כ, כי ממ"נ אם רצה להוכיח רק ברמז למה חזר אח"כ על הדברים בפירוש, ולמה הוצרך להוכיחן קודם ברמז.

ונראה לומר שהכלל הוא שכדי שיהיו דברי התוכחה והמוסר מתקבלים ונכנסים ללבו, צריך שיהיה לשומע הרצון לקבל, ואם לבו לב אבן כמה דברי תוכחה ומוסר שיאמרו לו לא יכנסו אל לבו, כי אי אפשר שיתפעל בנפש באמת אך ורק באופן כזה שהוא מוכן לקבל וחפץ לשמוע את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, ואם שמתחרט על מעשים לא טובים ומבקש דרכי תשובה לתקן, ובצימאון מבקש כל מיני תוכחה והדרכה, וכאשר אמרתי לפרש הגמ' (ברכות ו:) אגרא דכלה דוחקא, שזה שהיו נדחקים לשמוע, זה הוכיח שרוצים לשמוע דבר ה', ולכן המועד היותר מסוגל לזה היה במועד שנת השמיטה כשיבואו

וידעו שרק 'עוברים' שמה.

בהפטרה חזון ישעיה בן אמוץ אשר חזה וגו' (ישעיה א, א), ולכאורה עבורנו אם כפשוטו זה כבר היה, ומה החזיון בעדינו והלשון אשר חזה על העתיד.

ונראה לפרש על דרך שפירש בקדושת לוי הק' עה"כ הוי גוי חוטא (שם ד) עיי"ש שפירש כל הכתוב על דרך הטובה בלימוד זכות על בני ישראל, ועד"ז יתפרש, אשר חזה על יהודה וירושלים, 'על' מלשון עליה, שתתעלה יהודה וירושלים, בנים גדלתי ורוממתי (שם ב), והם ברוב ענוותנותם ושברון לבם חושבים והם פשעו בי, אבל באמת הם גדולים ורמים, ציון במשפט תפדה (שם כז) ציון הוא מלכות, והוא השכינה כדאיתא בשערי אורה (השער הראשון הספירה העשירית), ובודאי כבר העת, ואי אפשר בלי הרמת קרן ישראל, שהשכינה תהיה בתוך ישראל, ולכן ושביה בצדקה שיעשה עמנו צדקה וחסד וכן יהי רצון.

מוחלין לו, וזהו תיקון לכל ישראל ובכל ענין לטובת ישראל, וכאשר השב"ק נצטוו במרה לפני קבלת התורה, כן במשנה תורה הקדים לרמוז על השב"ק לפני כל התוכחה ומשנה תורה.

ואת יהושע צויתי בעת שהוא לאמר עיניך הראות את כל אשר עשה ה' לעיני המלכים האלה כן יעשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עובר שמה. וי"ל שדרך העולם אם נוסעים על הספינה וכדומה, ואינו מרגיש בטוב במשך הנסיעה וכד' מטלטולי הדרך, אבל כיון שמחזיק בדעתו וזוכר היטב שזה רק נסיעה עוברת ולא קבוע, אזי הרבה בניקל עובר עליו הזמן הקשה בזה, כי גם זה יעבור.

ועפ"ז יתפרש כאן אשר משה רבינו צוה לאמר לכל ישראל לדורותם, אשר בכל מקרה ומקרה שיעבור עליהם במדינות הקשות, הן ברוחניות והן בגשמיות, שלא יבואו לכלל יאוש, ויזכרו שכל התלאות הם זמניים,

שיחור"ק בס"ג תשנ"ט לפ"ק

וכשסיפר הרה"ק משינווא את הדבר נענה ואמר, שגם הוא כבר ציפה לראות איך שהצדיק חוזר ומתעורר.

אצל זקני הק' בשעת אמירת איכה היה בכיות נוראות, ושנה אחת כשאמר זקני הק' באיכה הפסוק (איכה ד, כ) 'רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם', פרץ בבכי נורא, עד שלא היה יכול לחזור ולהמשיך באמירת האיכה והקינות.

זקני הק' אמר בשם אביו הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף, שבתשעה באב בשעת תפילת מנחה יש הארה של משיח, וזהו הענין מה שנולד משיח בתשעה באב בשעה זו.

חז"ל אמרו (מגילה כט.) שכאשר גלו לבבל גלתה שכינה עמהם, ועכשיו יש לנו לעבוד את השי"ת בד' אמות של הלכה, ואם כן לכאורה כיון שאנו נמצאים עם השי"ת גם עכשיו בד' אמות של הלכה, כאילו אנו נמצאים

הרה"ק מצאנו זיע"א, היה נוסע לקראת תשעה באב לשהות אצל הרבי ר' שמעון מיערעסלוב זיע"א, שנה אחת ביקש בנו הרה"ק משינווא זיע"א להצטרף לנסיעה הק', אבל הרה"ק מצאנו ידע, שהרה"ק משינווא היה מעורר כסדר על כל ענין שראה שנראה שלא כהלכה, ולכן אמר לבנו שאין זה עבורו, והבין הרה"ק משינווא למה אין זה עבורו, שחשש אביו שיקשה קושיות, ואמר שמקבל על עצמו שלא ישאל מאומה, ושישתוק שם כל העת, ולקחו.

כשבאו להרה"ק רבי שמעון, בערב תשעה באב קודם חצות ערך הרבי ר' שמעון סעודה גדולה עם בשר ויין לכבוד הרה"ק מצאנו, וגם עשו שם סיום מסכת, והיה תמוה בעיני הרה"ק משינווא, אבל כיון שקיבל עליו שלא לומר מאומה, לא אמר מאומה. ובליל תשעה באב כשנכנס הרה"ק רבי שמעון לבית המדרש, תיכף כשנכנס לבית המדרש נפל בחלשות על הארץ, קודם אמירת איכה, ונגשו אליו להעירו, עד שהשי"ת עזר שהתעורר מעלפוגו,

שאנו מבקשים בסיום איכה (ה, כא)
'השיבנו ה' אליך'.

יש להביא ראיה שתשעה באב הוא
זמן נעלה, שאנו רואים את הלשון
שאנו אומרים להשי"ת באיכה, ואילו
לא היה זה זמן נעלה, לא היה שייך
לדבר באופן זה, שבזמנים נעלים
מחמת הקירבה להשי"ת אפשר
לבכות לפניו באופן זה.

בבית המקדש, וכשיעלה רצון מלפניו
נשוב לבית המקדש, ומהו ענין בכיה
זו, חז"ל אמרו (תענית כט.) שבכיה זו
הוא משום שבכו בכיה של חינם,
והיינו שבני ישראל ידעו שיכנסו
לארץ ישראל, והיה הבכיה של חינם,
וכמו כן בכל שנה הוא בבחינת בכיה
של חינם, שהשי"ת נמצא גם עכשיו
עמנו.

והבכיה היא על מה שאין אנו מרגישים
את השראת השכינה בינינו, וזהו מה

לחיים מוצאי תשעה באב תש"ס לפ"ק

לימוד הזוה"ק הוא ענין גדול עד מאד,
ומי שיכול להשלים את התיקונים
הרי זה דבר גדול, וגם מי שאינו
לומד ספרי קבלה, דבר זה מיועד
לכל ישראל, ובזמנינו נדפס הזוה"ק
עם ביאורים.

על האדם להיות מקושר לענין של
תורת אמת, הקבלה נקרא בשם תורת
אמת, פנימיות התורה.

בגמרא (תענית כט.) אמרו, כשם
שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך
משנכנס אדר מרבין בשמחה, אד"ר
ר"ת ר'אש ד'ברך א'מת, האמת הוא

יהי רצון שזכותו של הרבי מלובלין
יגן עלינו, שהיום היה יו"ד דיליה.

איתא בספה"ק שמוצאי תשעה
באב מתחיל עבודת המלכות של
ראש השנה.

ידוע המנהג שיש ללמוד בחודש
אלול התיקוני זוהר, ובהקדמה יש
שם כמה דפים, ונהגו במשפחתנו
להתחיל ללמוד ההקדמה בחמשה
עשר באב, ועכשיו מצאתי מביאים
שכן נהגו אצל עוד צדיקים.

ישראל לאחר הגלות הארוך הזה.

אומרים בשם החתם סופר שפעם אחת נכנס לשיבתו הק' וראה שלש מאות בחורים העוסקים בתורה, והם נראו כפי מה שנראו תלמידי החתם סופר, ואמר, מה לו לאב שהגלה את בניו, מה חסר לו להשי"ת, שכאשר יושבים כך ועוסקים בתורה ועובדים את השי"ת, מה חסר לו, אלא אוי לו לבנים שגלו מעל שלחן אביהם.

וזהו נחם ה' אלקינו, השי"ת יכול להתנחם, שעל אף שעברו כל השנים הללו, עדיין עומדים בני ישראל עם התקוה האמיתית מתוך אמונה שלימה, ומצפים לגאולה שלימה, ועל אף כל הנסיונות שעברו בני ישראל בחמישים שנה האחרונות, בדבר זה יכול השי"ת כביכול להתנחם, שיתגבר מידת הרחמים על מידת הדין, ונזכה שיסכימו מן השמים, שכל הנמצאים כאן וכל בני ישראל בכל מקום שהם, יזכו לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן, לחיים אלע אידן.

שמאתו לא תצא הרעת, כי אם הטוב, וכל מה שראו לא כן היה זה רק ההכנה לטוב, הבית המקדש שעתיד להתגלות הרי הוא צריך לריבוי של הכנה, לריבוי של תורה ותפילה ומסירות נפש, ולא שחלילה רצו מן השמים שיהיה הענין של אריכות הגלות, הצדיקים וגוטע יודן, ושאר בני ישראל שליבם נשבר בקרבם לפני השי"ת, הרי הם אומרים לגבי ההכנות של בני ישראל, שיותר אי אפשר להמתין ליותר טוב, כדי שחלילה לא יפלו ישראל ליאוש חלילה.

ויהי רצון שבזכות התורה והתפילה וכל הבכיות שרובבות אלפי בני ישראל בכו היום לפני השי"ת, וכן בכח הצרות שכבר היו, - ושיותר לא יהיה עוד צרות - , שיתקבל הכל למעלה, ונזכה לשמחה בכל העינים, ושהשמחה יהיה מתוך שלמות וקיום, ונזכה כולנו כאחד שיהיה מנחם אב, נחם ה' אלקינו, השי"ת מביט על בני

לחיים מוצאי תשעה באב תשס"א לפ"ק

הנני רואה את זקני הק' לנגד עיני, שאומרים שם באמצע הקינה, שבערב שבת היה וקידש על היום, והנני נזכר איך שהוליתו את זקני הק' על המסילות הברזל לאושוויץ², והיה

בעבר כשהיו באים בעת הקינות לקינה של 'ארזי הלבנון', עשרת הרוגי מלכות, היו כל הזקנים פורצים בבכיה גדולה, ובכל עת כשהנני בא לקינה על רבי אלעזר בן שמוע

ב. יום כ"ו אייר תש"ד שחל בערש"ק.

אם רק עבור זה היה התשעה באב, היו יכולים לשבת במשך כל המעט לעת ולהוריד כנחל דמעה, ובתשעה באב יש גם שאר הענינים, ואם כן אין פלא במה שבתשעה באב בוכים, אלא שבמה שהשי"ת עוזר שכל השנה יש הכח להיות בשמחה הרי זה סיעתא דשמיא, לחיים.

הרה"ק מסאטמאר היה אומר, שגם אנו אין אנו ערליכע אידן, שאם היינו ערליכע אידן לא היינו יכולים לסבול גודל חילול השם, ודבר זה היה אצל הרבי מלובלין, שכאשר ראה בתשעה באב שעדיין בן דוד לא בא, יצאה נשמתו מרוב צער.

לחיים, ויהי רצון שיתהפכו הימים האלו לששון ולשמחה, לישועה ולנחמה, חזק ימלא משאלותינו אמיץ יעשה בקשתינו, אאמו"ר הק' היה אומר על הפסוק במגילה (אסתר ה, ח) 'לתת את שאלתי ולעשות את בקשתי', 'לעשות' הוא מלשון 'תיקון', כמו שנאמר (בראשית יח, ח) 'ואת הבקר אשר עשה' ופרש"י 'קמא קמא שתיקן', אנו מבקשים, 'לתת את שאלתי ולעשות את בקשתי', שאין אנו יודעים על מה לבקש, ואנו מבקשים שהשי"ת יתקן את

לו שייכות לשם זה, והוא עמד וקידש שם על היין, וכשהנני בא לקינה זו הנני נזכר בו שגם אצלו היה דומה לאופן זה.

והנה מענינים אלו איני מרבה לדבר, כי מהבעש"ט קיבלנו שעיקר עבודת ה' צריך שיהיה מתוך שמחה, וידוע מה שענה הרבי מלובלין לזקני הישמח משה על שאלתו כיצד יכולים החסידים להתנהג בשמחה, וכל השנים הוקשה לו קושיא זו, וכאשר נסע לרבי מלובלין התפלל שהרבי יתרץ לו קשיה זה, וכשנכנס לרבי מלובלין אמר לו הרה"ק אוהעל"ר רב, כיצד יכולים בני ישראל לשמוח, האמינו לי שבכל לילה בחצות הנני בוכה בבכיות גדולות על צער השכינה, אבל אסור להשאר בזה, כי יש לעבוד את השי"ת מתוך שמחה.

וסיים הרבי מלובלין, על אף שיש הענין של הצנע לכת עם ה' אלקיך ואין אנו מגלים הנהגתנו ברבים, אבל כדי לחזק את הרב דאוהעל פירשנו ענין זה.

וברצוני לומר, לא רק זה הוא סיבת בכי, אבל ברצוני לפרש לפני בני וצאצאי, אם לא היה התשעה באב כי אם על דבר זה על מה שלקחו ממני את אבי ואמי, כל אחיי ואחיותי, ואת זקני הרבי הק' ובניו וכל בני המשפחה,

מקום שהם, ושיתגלה כבודו יתברך שמו, לחיים ולברכה.

השבת הבעל"ט הוא שבת עילאה שחל בו חמשה עשר באב, וכבר אמרו חז"ל (תענית פ"ד, מ"ח) לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב.

בקשתינו, שאם לא ידענו כיצד לבקש, שמן השמים יתקנו הדבר. חזק ימלא משאלותינו כל מה שאנו מבקשים, ולעשות את בקשתינו, שיתקן את תפילתנו שיעלה למעלה כל מה שאנו מבקשים עלינו ועל כל ישראל.

ויהי רצון שנזכה לקבל פני מלך המשיח, אנו יחד עם כל ישראל בכל

שיעור בגמרא מסכת ברכות דף נ"א ע"א

שנולד לעת זקנותו, השני שהוא קרוי על שם אביו, בעל האהבת שלום, והשלישי שהוא ישן עמי במיטה אחת. והיה חסיד אחד שביקש לראות על מה ידברו קדושי עליון אלו כשיפגשו יחדיו, וראה איך שנכנסו שניהם לרפת, והראה הרה"ק מקאסוב להרה"ק מרוזין את כל הסוסים ודיבר במעלת כל סוס, ואמרו שהיה בדבר זה מעשה מרכבה.

[המשך לענין הקודם] בדברי הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלן אין לנו הבנה, אבל הרה"ק ר' יענקל'ע היה אומר פשט בסיפורי צדיקים, והנה להרבי ר' מרדכי'לע היה גבאי בשם ר' מאיר,

¹ בגמ' שלשה דברים סח לי וכו'. אצל הצדיקים ראו הענין שגילו מה שנתגלה להם מן השמים, ומספרים על הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלן זיע"א שהיה לו רשות לגלות כל מה שראה למעלה, ופעם שלח לומר להרה"ק ר' חיים מקאסוב זיע"א שבראש השנה ראה אותו למעלה, וראה לדבר שידוע שקנה לו מלבוש חדש, ושלח ר' חיים לומר לו, אכן חידשנו בגד, אבל בשמים שנינו לא היינו, ובודאי שהיה סודות בדבר.

מספרים שכאשר ברח הרה"ק מרוזין זיע"א מארץ רוסיה הגיע לקאסוב אצל מחותנו הרה"ק מקאסוב, שבנו הרה"ק ר' מענדל'ע מוויזניץ היה חתנו, ובעת השידוך אמר הרה"ק מקאסוב שיש לחתן ג' מעלות, האחד

ג. מיום י"א תמוז תשס"ה לפ"ק.

רשפי אש

לאחר מלחמת העולם הראשונה אמר זקני הק' לגבי המלחמה, שלא היה אחד מהצדיקים שיאחז עמו, ורק איין מונקאטש'ער רב (רק הרה"ק ממונקאטש) הוא אחז עמי, ואמר כן על אף שעדיין לא נתראו ביניהם עד אז.

בעת המלחמה היה פעם אחת שזקני הק' ראה את אביו הרבי ר' מאיר'ל בחלום לאחר זמן רב שלא נתגלה אליו בחלום, ושאל את אביו אם יש לו איזה תרעומת עליו, ואמר לו שאכן הוא מתרעם עליו ושאלו על מה, ואמר לו, לפי שנהיית דייטש, ואז היה שם זה כינוי לאחד שירד במצב יהדותו, ואמר זקני הק' שכאשר השכים בבוקר ראה שהוא עדיין לובש הקאפטן הארוך ושאר מלבושי חסידים, ובמה נהיה דייטש, ובוזה הבין שדעת אביו הוא שאסור לאחוז עם הדייטש, ואז לא ידע איש שהדייטש'ן הם רשעים נוראים, אבל בשמים יודעים הכל, ואז התחיל לשנות את דעתו.

ואספר ענין אחד שראיתי בעיני, הנה כשהתגוררנו בסיגעט, היתה סיגעט בתחום ארץ רומעניע, ורק לאחר מכן עבר העיר לאונגארין, והיה תקופה שהשלטון של רומעניע התחילו לעשות כמה וכמה גזירות על חינוך הבנים, שעל פי החוק הוכרחו לשלוח את הבנים לבתי הספר שלהם, אלא

שהיה נוסע אצל אביו הרבי ר' בערצי ואל דו"ז הרבי ר' מאיר מפרמישלאן, ולמד יחד עם הרבי ר' מרדכי'לע בחדר אחד, ולאחר מכן נעשה הגבאי שלו, ובתחילה היה כמה שנים שהיה מדבר להרבי בלשון נוכח דו', ופעם אחת היה נוכח אצל הרבי ר' מרדכי'לע כשנכנס אצלו יהודי פשוט והביא פדיון, ואמר לו הרבי ר' מרדכי'לע, כסף מסוס גנוב אתה מביא למרדכי, ובתחילה הכחיש הלה את הענין, ואמר לו הרבי ר' מרדכי'לע והלא אתה גנבת סוס ומכרת אותו, וממעות אלו הבאת לי פדיון, ולא רצה לקבלם, וכשראה שהרבי יודע הכל הודה, וכשיצא האיש שאלו הגבאי ר' מאיר, ואמר לו בלא שום תואר, מרדכי, מנין ידעת דבר זה, ואמר לו שכאשר נכנס האיש נכנס עמו הסוס והדיר וגם הגוי שמכר לו את הסוסים, ואמר לו הגבאי, אם אתה כבר רואה דברים אלו, כבר נוכל לומר לך רבי.

בזמנו של הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן היה מלחמה גדולה בין ארץ עסטרייך ורוסלאנד, והצדיקים הנהיגו את כל מהלך המלחמה, איזה צד ינצח במלחמה, ובראש השנה נענה ר' מאיר'ל ואמר, הנה ר' חיים קאסוב'ער רוצה שמלכות פלוגית תנצח, אבל מאיר מצוה 'ניט' שלא יהיה כן.

מדינת רומעניע, אם לא תסור מדרכך הרעה, אוריד אותך מגדלותך), ואכן לאחר יו"ט נלקחו כל הערים והעיירות הללו ועברו לידי מדינת אונגארין, ובין העיירות הללו היה סיגעט, סאטמר, גרויסווארדיין ועוד ערים.

עוד עובדא היה, שהשר של נדבורנא היה מבקש לגזור איזה גזירה על זקני הק' שיצטרך פאס של המדינה, וזקני הק' היה לו ממדינה אחרת, ולפתע הגיעו מהפאליציי, ואמר זקני הק' שאיבד את הפאס, ואמר ששמע שמצאו בנדבורנא פאס, והוא יוצא לחפשו שמא זה הפאס שלו, ואכן הוא היה בשבת בנדבורנא, ובשבת בצפרא דשבתא אמר בפני כל הציבור, שאם השר של פולין היה יודע מה שעשיתי לו, לא היה מרשה לי לשבת עוד רגע אחד במדינתו.

ומצד שני ברגע לאחר מכן דיבר על עצמו כמי שהוא האיש הפחות והשפל ביותר בין כל אנשי העיר, ואף בין כל אנשי העולם, על אף שראו אצלו אלפי אנשים ישועות שלא כדרך הטבע, ועוד שהיה מדבר באופן זה, ואעפ"כ היה לו גודל ענוותנותו.

שאנו לא הוצרכנו למלא את החוק שהיינו שייכים לאזרחי אונגארין ועסטרייך, אבל שאר ילידי העיר הוכרחו ללמוד בבתי הספר של הנכרים.

והסדר בבית זקני הק' היה, שכאשר המקוה שהיה בביתו של זקני הק' לא היה מחומם בשב"ק, היה זקני הק' הולך למקוה אחר, וכשהלך למקוה עבר דרך בית הספר שלהם, ואז הוציאו הגזירה שגם בני ישראל צריכים ללכת בשבת לבית הספר, ושם היה בתוך בית הספר צלמים, והוכרחו בני ישראל לשבת שם בגילוי הראש, וכשחזר זקני הק' מהמקוה זלגו עיניו דמעות שליש קודם תפילה, ובכה, מה יהיה עם בנים אלו, מה יצא מבנים אלו, כל הקדושה שיש לאדם מישראל הוא קונה בימי ילדותו, ולכן היה מדקדק עד מאד בענין חינוך הבנים, כי הקדושה שקונים בימי הנעורים, קדושה זו נשארת על כל ימי חיי האדם, ובזמן זה מוכרחים הם לשבת בשבת בגילוי הראש מול הצלמים, מה יגדל מהם, דבר זה היה בשבת בבוקר.

לאחר מכן בחול המועד סוכות כשיצא זקני הק' מהסוכה היה שם חסיד אחד שהיה נוסע למהרי"ד מבעלזא והוא התגורר בסיגעט, וגם אני עמדתי שם, ואמר זקני הק', "דו רומענישער שר, אז דו וועסט נישט אפטרעטן וועל איך דיר פארווארפן", (אתה שר של

חג הפסח הקימו הגטו, ובמשך שלשה ימים עברו הרשעים מבית לבית וגנבו מכל בית כלי כסף וזהב וכד'.

ובאותו ליל פסח בעת הסדר היה אצל זקני הק' דבר נורא ולא היה זה על פי דרך הטבע, שכאשר עמד לומר הפסוק 'וימת מלך מצרים', אמר 'וימת מלך ישראל', וזהו טעות שלא יתכן על פי טבע, וכמובן שאותם שהיו שם הבינו מה הכונה.

כשהרה"ק מבעלזא זיע"א נסע לאחר הימים טובים מפעסט לארץ ישראל, (והיה זה ניסים שלא כדרך הטבע מה שהצליח לצאת משם ומה שלא עצרוהו על הדרך), וכאשר ספרו לזקני הק' שהרה"ק מבעלזא עלה לארץ ישראל, נהיה חיור כסיד, ולא דיבר מאומה.

ומאחרי הימים טובים ועד פורים לא אמר מאומה, ובפורים הגיע אליו הראש הקהל של סיגעט עם משלוח מנות, והוא היה עושר גדול, והיה זה קודם משתה היין, וזקני הק' ישב ופכר את ידיו, וזה דבר שלא ראו אצלו מעולם, ואמר שביום זה אנו אומ-גליקלעך, ואמר כן על אף שלא ידע איש ממאומה, וצוה לחלק הרבה מעות, שמא עוד יוכלו לפעול, ואכן למחרת יום הפורים נכנסו הרשעים לסיגעט.

וכאשר נכנסו הרשעים נענה ואמר,

זקה"ק רמו פעם עוד הרבה שנים קודם המלחמה שהוא יסתלק על קידוש השם, וכמו כן בשבת חנוכה בעת עריכת השולחן אמר לגבי החלומות של פרעה, שקודם משיח בן דוד יש משיח בן יוסף, ועל זה אמר יוסף חלום פרעה אחד הוא, וכשאמר הדברים פרץ בבכי גדול, והיה נראה שהוא מבקש להתפלל על משיח בן יוסף שלא יהרג.

והיה עוד פעם אחת בפורים במשתה היין, גיסי שהיה בן זקוניו של זקני הק' היה שמו ר' דוד משה, ובילדותו קראו לו דוד'ל, ובעת משתה היין היה זקני הק' בשנה אחת מבושם הרבה, ובאותה שנה היה גיסי עדיין בילדותו, ואמר זקני הק', דוד'ל שלי אמר לי, האם זה נכון שכאשר יבא משיח יהיה לו היכן להתאכסן, ומי שהיה בר הבנה הבין מה כונה.

הנה קודם פסח בשנה האחרונה קודם אושוויץ יצא הקול שעומדים להקים הגעטא, וזקני הק' לא היה אז בביתו אלא עבר למקום אחר בתוך סיגעט, ואז חזר זקני הק' לביתו, ונתמלא הבית כולו באנשים ונשים בבכיות גדולות שהם עומדים להקים גטו, כי כבר שמעו מאנשי פולין מה הכונה של גטו, ושם זקני הק' את ידו על ליבו ואמר, עד לאחר פסח הנני מבטיח שלא יקום הגטו, ואכן למחרת

אז לרפואה, ואמר הרופא לרבנית, הרבנית יכולה שיהיה לה רפואה, אבל הראבינער צריך להולד מחדש כדי שיהיה בריא, וב"ה שמאז זכיתי לאכול הרבה קוגל לכבוד שבת, וגם בשבת הבעל"ט אזכה לכך בע"ה, וכבר אמר זקני הק', שאם נגזר עליך לחיות, תשאר בחיים.

הנה זקני הק' היה לו מורה שעות עם שרשרת ובסופו היה מפתח, והמפתח היה שייך לארון קטן שאיש לא היה פותחו מבלעדיו, וקודם משתה היין ביום הפורים בשנה האחרונה עמד המורה השעות על השולחן, ואני נכנסתי שם ופתחתי הארון, אבל לא ראיתי מאומה, וזקני נתן לי "פסק" על מה שפתחתי את הארון, ומה היה הפסק, שלקח את המפתח ואמר לי טול לך את המפתח, ויהי רצון שאזכה לפעול עבור בני ישראל עם מפתח זה.

היום (י"א תמוז) הוא יומא דהלולא של העטרת צבי מזידיטשוב, הדרכי תשובה אמר שמי שאינו יכול ליסע בל"ג בעומר למירון שיסע לי"א תמוז לזידיטשוב, ואמרו שאכן ב"א תמוז היה נסיעה גדולה לזידיטשוב. איתא שאותם הצדיקים שהעולם

ששמעתי שהרה"ק מבעלזא עלה לארץ ישראל, ידעתי שכבר נגזרה הגזירה.

זקני הק' אמר כל העת שמסתירים הדברים מהצדיקים, ואמר שזה מה שאמרו עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים, שיש זמן השי"ת ואמר לצדיקים תמחלו לי, עכשיו הנני מנהיג העולם בעצמי.

ובעת שהתחיל הכל, היה אפשר למצא מקומות מסתור ולהציל את עצמנו, וניגשתי לזקני הק' להתחנן בפניו שיסכים על א' מהעצות של הצלה, אבל הוא לא נתן רשות אלא אמר, "אז דו וועסט דארפן לייבן וועסטו לייבן", (אם נגזר עליך לחיות, תשאר בחיים), וב"ה שזכיתי להנצל.

יש יהודי אחד שמתעסק ברפואות, ועושה כמה מיני בדיקות, ויום אחד אמר לי שעל פי הבדיקות שעשה לי אינו יודע כיצד נמשך חיותי, אבל הרבי כבר אמר, שקנו הק' אמר שאם נגזר עליך לחיות, תשאר בחיים.

במשך ימי חיי עבר עלי זמנים קשים, שהיה זמן שאף כוס טיי לא הייתי מסוגל לשתות, ואז שהיתי בפראנקרייך אצל רבי איציקל לצרכי רפואתי, וגם הרבנית הוצרכה

וכאשר היה שולח לרופא היה אומר שילכו לנפתלי, שהיה רופא עיניים גדול, או שאר שמות, - ובזמנו של הקדושת יו"ט היה רופא אחד שהיה שומר תורה ומצוות, אמר הקדושת יו"ט שהוא מצפה ליום שאותו רופא יתפקד, שכאשר יראו האנשים שיתכן רופא שומר תורה ומצוות, מי יודע כמה ילכו ללמוד רפואה, ואז היה הזמן שהעולם התחיל לרדת כלפי מטה, - וכשבא לפני זקני הק' ביקש ממנו זקני הק' שיתן לו הבטחה שלא יעשן בשבת, אבל הוא אמר שאינו יכול לעצור בעד עצמו, ואמר לו זקני הק' שיאמר בקולות יגער ה' כך השטן וגו', והתחיל לצעק בתוך בית החולים כפי מה שהורה לו זקני הק', ובאו הכל במרוצה לראות מה שהיה שם, כי היה מהרופאים הגדולים שהיו שם, ועל ידי כך מנע עצמו.

עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה וכו' טעון הדחה ושטיפה. בתוס' (ד"ה שטיפה) כתבו וז"ל, 'ופי' ר"י, דוקא שאין הכוס יפה שיש בו שיורי כוסות, אבל אם הוא יפה בלאו הכי, שפיר דמי, דלא בעינן אלא שיהא כוס של ברכה יפה'. ועל פי זה יבואר מה שאצל רבוה"ק לא היו מדיחים הכוס קודם ברכת המזון, ובודאי שיש עוד טעמים בדבר.

צריכים להם, והם יכולים לפעול עבור בני ישראל, אותם אין מוליכים לארץ ישראל, ואצל הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א ראו הדבר בחוש, שבזמן הצרות הגדולות עלו בני ישראל כסדר לציון, וכאשר ראו הרשעים שהכל עולים לשם חשדו שמא יש שם איזה מרידה וכדומה, וחפרו את הציון הק', וראו איך שהוא שלם כאילו היום קברוהו, וכבר נודע מדבר זה באמצע שנות המלחמה.

כמו כן בציונו של הרבי ר' מרדכי"לע ידעו כסדר שכל מי שהוא צריך לישועה, יש לו ליסע לבישטענע ויזכה לישועה.

בשבוע זו (ט"ו תמוז) חל יומא דהילולא של גיסי הרה"ק מרחובות, אצל גיסי היה פעם שהרבנית הוצרכה לרופא, ונסעו לאחד מבתי הרפואה שבתל אביב, והיה שם רופא מומחה שקודם המלחמה הגיע מבודאפעסט, וכששמע שהוא נמצא בבית הרפואה בא אליו וסיפר לו שכאשר זקני הק' היה בבודאפעסט, שהרי אצל זקני הק' באו כל מיני האנשים שבעולם, שגם עורכי דין ורופאים היו באים לבקש עצות, שהוא היה אדם מקובל בכל העולם, - והנה באותם הזמנים לא היו רופאים שהיו שומרי תורה ומצוות, ולא ראיתי מעולם רופא שומר תורה ומצוות, וזקני הק' לא היה קורא לרופא בשם רופא,

זקני הק' היה אומר שמה שאומרים
קודם ברכת המזון 'הב לן ונברך',
שהוא כלפי שמיא, שמבקשים
שהשי"ת יתן לנו רשות והכח לברך.
וזקני הק' היה אומר כן בקול,
הייליגער באשעפער, בעט מיר דין
זייער, הב לן ונברך.

נהרי אש

שיעור חורש"י
מכ"ק רבינו
הקדח"ט זיע"א

והודעתי להם את חוקי האלקים וגו', שלימדתי אותם דרך התורה והעבודה.

בפסוק (שם לג) **ויתנהו ה' אלקינו וגו'.** בכל פרט לימד משה רבינו את בני ישראל, שהכל בא להם רק מיד ה', ואין הם עושים שום דבר, ויש לזכור ענין זה בכל פרט ופרט, וכבר נתבאר בשיעור התניא שהכל בא מאת ה', והכל הוא רק טוב, ומזה יבא להם כל הטוב.

בפסוק (פרק ג, ב) **כאשר עשית לחשבון וגו'.** כשצריך האדם לישועה, יזכור ישועה שכבר היה ה' בעזרו, ועל ידי כן יחזור ה' ויעזור לו גם בפעם הזאת.

ענין הניסים כרי שיתחזקו בתורה ובמצוות

בפסוק (שם ג) **ויתן ה' אלקינו בידנו וגו'.** הנה בכל ישועה שיש לאדם, נדמה לו בשעת מעשה שדבר זה לא יצא מזכרונו, ויודה וישבח לה'

כיצד משפיע הצדיק על ישראל

בפסוק (פרק ב, לא) **ראה החלותי תת לפניך וגו'.** רש"י פירש בתחילת הפרשה, שמה שהוכיח משה את ישראל מלחמת סיחון ועוג, שיהיה זה לאחר שכבר נתן לבני ישראל נחלה, שאם לא, יטענו בני ישראל, שלא נתן להם מאומה, ועכשיו הרי הוא אומר להם מוסר, ולכן נתן ה' את סיחון ועוג בידיו של משה, כדי שיקבלו בני ישראל את מוסריו.

והנה משה רבינו היה המנהיג הראשון אצל בני ישראל, והראה השי"ת הדרך לצדיקים שכדי שיוכלו להוכיח את ישראל, הרי שפעל ישועות, כדי שיקבלו ישראל את המוסר, וזה היה דרך הצדיקים תלמידי הבעש"ט, שכאשר הוצרכו בני ישראל לישועות, תכלית הישועות היה כדי שיוכלו לאחר מכן להוסיף בתורה ובמצוות.

וכמו כן פירשו צדיקים את הפסוק (פרשת יתרו) כי יהיה להם דבר בא אלי, הם באים אלי ומדמים הם שהרי זה משום שיש להם דבר ישועה שהם צריכים לפעול, אבל התכלית היא,

פי ה' נקבע בתורה, הרי שהכל הוא תורה, ואין חילוק בין בבא קמא ליש נוחלין, לפי שהכל הוא תורת ה', וזהו רצון הבורא, שילמדו שנים אוחזין בטלית וכו', וכל מה שאמר משה לבני ישראל היה הכל על פי ה', וממילא הרי זה תורה.

בפסוק (שם יג) וכל הבש"ן, על בש"ן, איתא בספה"ק שהוא ר"ת נ' שערי בינה, שמשם נכנסו לארץ ישראל, שהוא חמישים שערי בינה, וכמו כן יש רמזים בכל ענין שבתורה.

בפסוק (שם) עד היום הזה, התורה מעידה שעניני פסוקים אלו נוהגים עד היום הזה, והרי התורה היא נצחית.

כל מה שהשי"ת אומר שאין לעשות, מראה הצד השני שהרי זה טוב, ובשבת עוזר השי"ת, ואז באים בני ישראל לאתאחד ברזא דאחד, שיש בעולם רק דבר אחד, רק השי"ת ורק התורה ומצוות, וכל דינין מתעברין מינה, ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמין בר מינה.

כל ימי חייו, אבל כעבור זמן הרי זה נשתכח ממנו, והעצה לזה, שיקבל על עצמו קבלה טובה, להשתדל באיזה מצוה, או ללמוד איזה לימוד שלא למד עד עכשיו, חוק ולא יעבור, ועי"ז יזכור בכל עת את החסד שעשה עמו השי"ת.

בעת יציאת מצרים, אמר השי"ת למשה, וזה לך האות כי אני שלחתיך, בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, כיצד ישאר אצל בני ישראל הנס של יציאת מצרים, רק על ידי התורה, אבל אם לא יהיה לאחר מכן קבלת התורה, הרי שישכחו גם הנס של יציאת מצרים.

וכאשר האדם צריך לנס, שהרי הוא זקוק לישועה גדולה, גם אם היה לו נס גלוי, הרי שבעבור תקופה, ישכח ממנו הדבר, אבל אם בעת שהוצרך לנס קיבל על עצמו להוסיף בשיעור תורה, או שיתחזק בשמירת הלשון, והזהירות מלשון הרע או שאר מצוות, אם נשאר קבלה טובה, רק אז ישאר בזכרוננו הנס שעשה עמו.

ועל ענין זה הזהירם משה רבינו, שיש לזכור את הניסים שנעשו עמהם, והתכלית הוא כדי שיצא מזה תועלת, שיתחזקו בתורה ומצוות, וזהו תכלית הניסים, ולכן חזר משה רבינו והזכיר את כל הניסים שעשה עמהם הבורא.

כל ענין שנעשה עם בני ישראל על

עבודת השב"ק

בשב"ק צריך האדם קודם כל לסייעתא דשמיא עצומה, שיזכה לנשמה יתירה, וכתב הסדורו של שבת שכאשר הנשמה יורדת בערב שבת, ואין האדם מוכן לקבלה עם כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, מסתלקת ממנו הנשמה יתירה, ומשום כן בערב שב"ק יש לילך למקוה, ומכניס האדם את כל גופו להשי"ת שכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו יכנסו לקדושה, ואיתא מהבעש"ט הק' שקודם שהולכים לטבול יכוין לתקן כל מה שפגם במידת החסד, מה שהיה בו אהבות ורעות ותאות רעות, וכן יתקן את כל השבעה מידות, ובעת המקוה, יתבונן שהרי הוא מכניע את כל רמ"ח אבריו לפני השי"ת ואז יוכל לקבל את הנשמה יתירה.

ובעת הטבילה יש לכוין, אני טובל את עצמי לדבק את הנפש רוח ונשמה שבי, לנשמה יתירה של השב"ק ויש לפרש הדבר, כי יש כח מיוחד שכאשר מוציאים דבר בפה הרי זה ענין של עשיה.

ואיתא מהבעש"ט הק' שיש לכוין בעת הטבילה ג' השמות אהי"ה הוי"ה אדנ"י, המרמו כנגד מחשבה דיבור ומעשה.

וכאשר זוכה האדם לנשמה יתירה,

אין התכלית רק הנשמה יתירה, למה הדבר דומה, כשנוסעים לעירת מרפא (קור-ארט) אין די בעצם הנסיעה, שתכלית לקחת הרפואות הוא שיתרפא הגוף ממחלותיו, וכמו כן השב"ק מביא את האדם לידי כך, שיוכל לחיות בזה העולם, שהנה אנו חיים בעולם גשמי עד מאד, וכיצד ישמר וינצל שלא יתגשם לגמרי, אכן בש"ק זוכה האדם לנשמה יתירה מן השמים, והנשמה יתירה מתקשרת לנשמת האדם, ומרוממת הנשמה יתירה נשמת האדם, שיחזור אצלה כל קדושתה, ותצא מהעולם הגשמי.

וכל ימות השבוע חיים מהשב"ק, ומשום כן מזכירים בכל יום, היום יום ראשון בשבת, שני בשבת וכו', לפי שבכל ימות המעשה חיים מהשב"ק.

וגם לאחר שזכה האדם לנשמה יתירה, יש לו לאדם לשוב בתשובה, לזכך את נשמתו, לפי שהרי הוא שקוע בגשמיות, וכל מה שזוכה לו האדם בשב"ק הרי זה בא בכח הנשמה יתירה, ויזהר במוצ"ש שלא יחזור תיכף לסורו, שתיכף ישמח שהרי הוא יכול לצאת לעשן סיגריה, ולדבר דברים בטלים ולנהוג שלא כראוי, ומי שאצלו הוא כך הרי זה סימן שהנשמה יתירה לא פעלה בנשמתו מאומה, שיצא מהקור ארט ונשאר בחולי גופו כמו שהיה, ואינו עושה פעולות כדי להבריא.

אפשר לרומם את הקדושה.

העולם אומרים, אמת מארץ תצמח, ומה זורעים כדי שיצמח האמת, יש לקבור את השקר, ועל ידי מה שקוברים את השקר, יוצא וצומח האמת, וכמו כן, אי אפשר לבא לזקיף כפיפין, כי אם על ידי מכיך רמיא.

ברש"י (פסוק לב) כבר היו שבעים ומלאים. קודם שנכנסו לארץ ישראל, הוצרכו להון רב, כדי שיוכלו להקים תלמודי תורה וישיבות.

בפסוק (שם כ) עד אשר יניח וגו'. מי ששמע איך שזקני הק' קורא פסוק זה, הרגיש שהנה עומד להיות הגאולה שלימה, והבינו שאין כוונתו בקריאה בעצם הפסוק אלא במה שטמון בפסוק עד ועד בכלל.

בפסוק (שם כא) ואת יהושע צייתי, צייתי לשון צוותא חדא, שהשי"ת ציוה לו להתחבר עם בני ישראל.

יש לדבר מהגאולה, בשנים אלו

אכן אם לאחר השב"ק נוהר האדם מדברים בטלים, ועוסקים בתורה ומצוות ונוהגים ביראת שמים, הרי זה סימן שאכן פעלה בו הנשמה יתירה.

ובשב"ק נמצאת הנשמה יתירה אצל האדם כמו אורח הנוטה ללון, האורח על אף שמכבדים אותו כראוי, אבל עדיין אין הוא בעל הבית, אכן אם נשמתו מתקשרת לנשמה יחידה, אז יש לנשמה יתירה, הכח לפעול בו גם, ועל ידי כך יזדכך נשמתו.

וכן אומרים בכגוונא, בתחילה צריך להיות "כולהון מתעטרין בנשמתין חדתין", שמתקשרין בנשמות החדשות, ואז יכול להיות "כדין שירותא דצלותא לברכא לה בחדוא, ובנהירו דאנפין", והכוונה לנשמת האדם של ימות החול, שגם נשמת האדם זוכה לבא לנהירו דאנפין.

בזמננו היו רואים על הבחורים ועובדי ה', שעבדו את ה' בכל ימות השבוע, שראו אצלם שינוי עצום על ידי הנשמה יתירה, ולא היו כמו שהיו בימות החול.

וענין זה נפעל על ידי משה רבינו כדאיתא במדרשים שמרע"ה הדרין רגלו על צוארו של סיחון, ועל ידי כן כבשו את סיחון, וענין זה יש בכל שב"ק, מכיך רמיא וזקיף כפיפין, כשמכופפים את הסטרא אחרא,

שהנה כל אברך לעת נישואיו, הרי הוא מתבונן מי יודע אם יוכל לפעול כל מה שהוא שואף לו, מי יודע איזה בית יוכל לבנות, ומי יודע אם יוכל לחנך את בניו כרצונו, ואם יוכל לילך בליל שב"ק לעריכת השולחן, ואם יוכל להשכים ללמוד לפנות בוקר, ואם יוכל לתת צדקה וכדומה, אכן מי שבטוח שיצליח בדרכו, הרי שנופל כחו של הצד השני, שהכח של הצד השני הוא שהאדם אינו חזק בהחלטתו.

וזהו כחו של הגיבור כשהגיבור יוצא למלחמה, הרי הוא יודע שהוא גיבור, ועל ידי כן נופל פחד על הצד השני, וממילא כשהשני מקבל פחד, שוב אין לו כח, והרי הוא מכניע עצמו, וזהו הוא כחתן יוצא מחופתו, כיצד יצליח דרכו, ישיש כגיבור לרוץ אורח, שיהיה בטוח בהצלחתו, ועל ידי כן יבא הצלחתו.

וזהו ביאור דברי רש"י, לפי שהיו גבורים אויביהם נופלים לפניהם, שעל ידי עצם ידיעתם שהם גיבורים, נופל הצד השני.

באור החיים הק' פסוק א' (ד"ה בעבר הירדן) "שהיו מרוחקי התקוה" וכו' ולא יטו אזנם וכו'. שעד שלא נתמלא ליבם בתקוה ושמחה לא יוכל האדם לשמוע מה שמדברים אליו, שמי שהוא בעל

מדברים מהגאולה, מה שלא דברו בכל שנות הגלות, שבכל מקומות מושבות בני ישראל מדברים מהגאולה, והרי זה סימן לגאולה, וזהו בעת ההיא לאמר, שבעת הגאולה ידברו מהגאולה, וזה יהיה סימן שאנו עומדים קרובים לראות את הישועה כנרמז בפסוק ואת יהושע ציויתי, לחבר את הישועה לבני ישראל.

איתא שבתשעה באב אחר חצות רואים בחינת הגאולה, שכאשר יש החושך הגדול, מראה השי"ת אור הגאולה, וכאשר יש לנו היום תקוה גדולה לגאולה, הרי זה גם כן סימן לגאולה מן השמים.

שמעתי מאחד שאחיו היה אצל החפץ חיים, וסיפר לי, **שהחפץ חיים** היה אומר שיחה כל ליל שבת אחר קבלת שבת, והיה מדבר מהגאולה, וסיפר שפעם אחת הגיע העולם לכוז מדרגה של אמונה, שהנה זה עומד אחר כתלנו, עד שעמדנו והבטנו דרך החלונות אם אין משיח בא עכשיו, שהחפץ חיים הביא את כל העולם למדרגה של אמונה בביאת המשיח, וזכה לזה, שכאשר אין מדברים לשון הרע, באים למידת האמונה.

ברש"י (פסוק יח) לפי שהיו גבורים, הנני מבאר את הפסוק והוא כחתן יוצא מחופתו, ישיש כגיבור לרוץ אורח,

חוב או חולה, וכדומה משאר צרות
 ל"ע, אי אפשר להוכיחו, שלא ישמע,
 ומשום כן בימים הקדושים מבקשים
 בתחילה שיתן השי"ת לבני ישראל
 כל מה שהם נצרכים לה, כדי שאז
 יוכלו להוכיחם ויקבלו מוסר.

תניא

בותיה דרב

שיעורים מלאים ציו ומפיקים נוגה,
יפים לשעתה ויפים לדורות

בספרה"ק תניא

כפי שנמסרו ע"י
כ"ק מרן רבינו הקדוש"מ זיע"א

♦ פרק ח ♦

ועוד זאת במאכלות אסורות, שלכך נקראים בשם איסור^א, מפני שאף מי שאכל מאכל איסור בלא הודע לשם שמים, לעבוד ה' בכח אכילה ההיא, וגם פעל ועשה כן וקרא והתפלל בכח אכילה ההיא, אין החיות שבה עולה ומתלבשת בתיבות התורה והתפלה כמו ההיתר^ב, מפני איסורה בידי הסטרא אחרא משלוש קליפות הטמאות. ואפילו הוא איסור דרבנן, שחמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה כו'.

א. מתיר אסורים - מידי הסט"א

שלכך נקראים בשם איסור וכו'. דהיינו דהמאכלות אסורות נקראים בשם איסור לפי שהם קשורים עם הסטרא אחרא, וזה מרומז בברכה שמברכים בכל יום 'מתיר אסורים', שהשי"ת מתיר אותנו מידי הסט"א.

ב. ההבדל בין מאכל בשר למאכל אסור

אין החיות שבה עולה ומתלבשת בתיבות התורה והתפילה כמו ההיתר. הנה בפרק הקודם מבאר התניא שגם כאשר האדם אוכל באיסור, אך אם המאכל הוא מאכל בשר, אזי שבעת האכילה אינו מקיים המצוה של 'קדש עצמך במותר לך', שהרי צריך שיהיו כל מעשיו לשם שמים, וכאשר הוא אוכל לשם תאוה הוא עובר על מצות עשה זו, ועל ידי כן אכן נכנסת האכילה ההיא לשלש קליפות הטמאות לגמרי, אמנם ישנו תקנה לזה, שאם בכח אכילה זו הוא לומד

ולכן גם היצר הרע וכח המתאוה לדברים האסורים הוא שד משדין נוכראין, שהוא יצר הרע של אומות העולם, שנפשותיהם משלוש קליפות הטמאות. מה שאין כן היצר הרע וכוח המתאוה לדברים המותרים למלאות תאותו הוא שד משדין יהודאין, לפי שיכול לחזור לקדושה כדלעיל. אך מכל מקום קודם שחזר לקדושה הוא סטרא אחרא וקליפה. וגם אחר כך הרשימו ממנו נשאר דבוק בגוף, להיות כי מכל מאכל ומשקה נעשה תיכף דם ובשר מבשרו. ולכן צריך הגוף לחיבוט הקבר, לנקותו ולטהרו מטומאתו שקיבל בהנאת עולם הזה ותענוגיו מטומאת קליפת נוגה ושדין יהודאין, אלא אם כן מי שלא נהנה מעולם הזה כל ימיו, כרבינו הקדוש.

ומתפלל חוזר המאכל אל נקדושה, לפי שהמאכל הוא מאכל של היתר, אמנם כל זה אינו אלא במאכלים כשרים, משא"כ במאכל איסור אזי גם אם האכילה היתה לשם שמים, ובכוחו גם כן עבר את השי"ת בתורה ובתפילה, אפילו הכי אין המאכל מתעלה על ידי כן לקדושה, לפי שהוא כשלעצמו אסור וקשור בידי הסטרא אחרא.

ג. המאכל שאכל בתאוה נשאר דבוק בו

כי מכל מאכל ומשקה נעשה תיכף דם ובשר מבשרו. כי השי"ת ברא את האדם באופן נפלא, שכל מאכל שהוא אוכל נפרד לב' חלקים, הפסולת יוצא ממנו, ואילו הטוב והמועיל נבלע בבשרו ונעשה ממנו דם, וממילא המאכל שאכל האדם בתאוה - אף שהיה זה דבר המותר - מכל מקום למעשה נעשה מזה היפך הקדושה, וכיון שחלק הטוב שבמאכל נשאר טבוע בדמו, צריך לעברו זיכור לנקותו מהזהמא שנדבק בו.

ועל דברים בטלים בהיתר, כגון עם הארץ שאינו יכול ללמוד, צריך לטהר נפשו מטומאה זו דקליפה זו על ידי גלגולה בכף הקלע, כמו שכתוב בזהר פרשת בשלח דף נ"ט. אבל לדיבורים אסורים, כמו ליצנות ולשון הרע וכיוצא בהם, שהן משלוש קליפות הטמאות לגמרי, אין כף הקלע [לברו] מועיל לטהר ולהעביר טומאתו מהנפש, רק צריכה לירד לגיהנום. וכן מי שאפשר לו לעסוק בתורה

ד. כל אחד מרגיש שצריך לעשות איזה דבר

ועל דברים בטלים בהיתר כגון עם הארץ שאינו יכול ללמוד וכו', ומה שהוא עוסק בדברים בטלים הוא, כי הוא מרגיש שהוא מחויב לעשות איזה דבר, וכיון שאינו יכול ללמוד הוא עוסק בדברים בטלים. ואמרתי בצחות שכאשר אני משתתף בברית מילה, הרי לפעמים צריכים להמתין ושומעים מאחורי המחיצה שהכל מדברים שם, והנני אומר שיש אנשים הדומים לנשים, שכאשר אין להם מה לעשות הם מדברים כסדר, ויתכן לומר בדרך צחות שאותם אנשים אינם יכולים לברך ברכת 'שלא עשני אשה'... ועל כן צריך לראות שכל אחד יהיה עיקר עסקו בתורה ועבודה ולא בדברים בטלים כמו עם הארץ.

ה. העונש הנורא של כף הקלע

בכף הקלע, הנה ענין כף הקלע הוא, שכאשר האדם מת בא מלאך שנברא על ידי אכילתו בתאוה, והוא זורקו מסוף העולם ועד סופו, ושם תופס בו מלאך אחר וחוזר וזורקו בחזרה, והוא צער נורא ואיום. ואיתא שכאשר מוליכים כבר את האדם לבית דין של מעלה הולכים עמו שני מלאכים, ובכל הדרך שהוא הולך חותכים ממנו המלאכים את הגשמיות, כי באופן המגושם שנראה בו האדם אין הוא יכול לבא לפני בית דין של מעלה, וכל זה הוא עוד קודם שהוא עומד לדין.

ואיתא שמי שהוא חוטא ח"ו, אזי מיד כשיוצא מן העולם באים אליו כל המלאכי חבלה, וכמאמר חז"ל (שבת קנ"א:) תינוק חי אינו צריך שמירה ועוג מלך הבשן מת צריך לשמירה, ולכן בעת הלווית האדם אומרים תהילים ופסוקים לשמירה, כי מיד כשיוצא נשמת האדם מגופו, מיד יש להם שליטה עליו.

הרה"ק הרבי ר' מרדכי'לע זי"ע היה לו אח ושמו היה ישראל שראה הדבר בקטנותו, הוא נולד עם נשמה גדולה, וראה איך שהולוכו נפטר בלויה, וראה איך שמסביבו התגודדו אנשים שחורים, וגרזנים בידיהם, ויצא לבית החיים ונרדם שם, וראה איך שלאחר הקבורה הגיע מלאך עם מקל של אש והכה על הקבר, ואז התעורר, ומתטקף החרדה שנחרד עברו עליו הרה"ק קשיים ונשתבשה עליו דעתו קצת ל"ע, והצדיקים עמלו הרה"ק כדי שישבו לאיתנו הראשון, דודו הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע עשה הקפות מסביבו ועוד כמה ענינים, וחזר מעט לאיתנו, אבל לא היה כאדם רגיל מן השורה, והוא ראה בעיניו ממש ענין חיבוט הקבר.

מצות הצדקה שהגינה ממלאכי החבלה

מספרים על אחד הצדיקים, שבעירו התגורר רשע גדול, ובני העיר לא השתתפו בחלוייתו, אמנם הצדיק השתתף בלויה, ולאחר מכן תמחו העולם על שהשתתף בחלוייתו של רשע זה, וענה שראה בעת הלויה איך שכל מלאכי החבלה עומדים סביב למיטתו ומבקשים לבצע בו את דינו, לפתע הגיע מלאך טוב וכיסה את המיטה בטלית, ולא היו יכולים המלאכי חבלה לגשת למיטתו, וראה את הדבר בקדושתו, ושאל על סיבת הדבר, ואמרו לו שאכן אדם זה היה רשע גמור, אמנם לאחרונה עבר בדרכו באיזה ישוב וראה איך שאנשים עומדים בחוץ ובוכים, ושאל לסיבת הבכי וענו לו שעומדים לצאת לחופה, ואבי הכלה עני מרוד, ואין לו מעות לקנות טלית לחתן, והחתן אומר שאינו יוצא לחופה עד שאין מביאים לו את הטלית, ונכמרו רחמיו עליו, ומיד רץ וקנה לו טלית, ותיכף הלכו לחופה, ועל ידי מצוה זו קנה לו עולם הבא על ידי שהחזיר את השמחה של הכלה והמחותנים וכל המלווים. ועל ידי מצוה זו זכה, שהטלית כיסה את מיטתו והגינה עליו שלא יוכלו מלאכי החבלה לגשת אליו. והוא כענין שאמרו חז"ל (עבודה זרה י"ח.) 'בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת'.

תשובה שלימה בזכות מצות צדקה

זקני הק' זי"ע סיפר עובדא שהיה אצל אחד שהתגורר בסיגעט, ואני הכרתיו, שמו היה ר' ישעיה אליעזר והיה מנגן על כלי זמר, והוא היה לבוש כיהודי חסידי, וזה לא היה דבר מצוי, שבזמנים אלו היו המנגנים בכלי זמר רק אנשים פשוטים מאוד, וגם אותם שהיו באים לנגן אצל זקני הק' במוצאי יום הק' לא היו חסידים, אולם ר' ישעיה אליעזר הנ"ל היה נוהג במנהג חסידים, והיה הולך כל יום לטבול במקוה, וקודם לכן לא היה נראה כך, אלא הוא היה חלש ביהדות, והוא שב בתשובה מחמת מעשה שהיה.

וגופא דעבודא כפי שסיפר זקני הק' הכא הוה. שם היה המנהג שהברדחן היה מכריז שפלוני ינגן 'מארש', והכלי זמר נגנו את המארש והאיש היה נותן להם איזה מטבע, שהעניינים לא היה להם ממון לשלם עבור הכלי זמר בחתונה, והבעלי בתים היו משלמים עבור הכלי זמר, וגם היום נשאר מנהג זה בכמה מקומות במצוה טאנין. פעם אחת היה שמחת נישואין שלא היה מי שישלם עבור הכלי זמר, וגם לא היה שם משקה, אלא היו שם כמה אנשים ששלמו כמה פרוטות עבור הכלי זמר, אבל עדיין היה חסר סכום גדול, ולקח ר' ישעיה אליעזר את מעט הממון שנתנו, וקנה בו משקה כעשרים ושלושים מידות של יין, והשקה את כל הציבור וניגן כל הלילה בלא פרוטה אחת, וקודם שחזר לביתו לפנות בוקר אמרו לו האנשים והנשים שהשי"ת ישמח אותו כפי מה שהוא שימח אותם, ואמר זקני הק' שבזכות מה ששימח לבבות נשברים זכה לשוב בתשובה שלימה.

למה בכה רבי שיש קונה עולמו בשעה אחת

ועל מה שאמרו חז"ל (עבודה זרה י"ה.) שרבינו הקדוש בכה י"ש קונה עולמו בשעה אחת שואלים העולם מה טעם בכה רבי על כך, ומתרצים שבכיותו היתה כי מאחר שכן הוא מה טעם אין האנשים קונים עולם הבא.

ועוד ביאור יש בזה במה שקנה את העולם הבא בשעה אחת בלבד, שהצדיקים מבקשים לעמול על קנין העולם הבא, ולא שיבא בשכר מצוה אחת, כי אליבא דאמת היו הצדיקים שמחים במה שיש להם הכח לעבוד את השי"ת, כי עבודתם אינו עבור העולם הבא, וזקני הק' היה אומר על מאמר העולם שמי שנוסע על ציון הרה"ק רבי רבי אלימלך זי"ע לא ימות ללא תשובה, וכי מפני

ועוסק בדברים בטלים, אין כף הקלע לבדו מועיל לנפשו למרקה ולזככה, רק עונשים חמורים שמענישים על ביטול תורה בפרטות, מלבד עונש הכללי לכל ביטול מצות עשה מחמת עצלות בגיהנום של שלג, כמבואר במקום אחר.

כן צריכים לנסוע - כדי שלא למות בלא תשובה, דהיינו כדי שלא ירשו גהינם, והרי יש לנסוע לליזענסק כדי שיוכלו לחיות מתוך תשובה...

ו. עונש על ביטול תורה - גחלי רתמים

וכן מי שאפשר לו לעסוק בתורה ועוסק בדברים בטלים. וגם על מי שמפסיק מתלמודו אמרו חז"ל (חגיגה י"ב:) שהמפסיק באמצע לימודו מאכילין אותו גחלי רתמים.

ומספרים על צדיק אחד שישב ולמד ובא אחד לדבר עמו, נענה הצדיק לעומתו: 'האם תבא לאכול עמי', ושאל הלה על איזה מאכל מדובר, השיב לו: 'הרי אתה בא אלי לבטלני מלימודי, והרי בשביל כך יאכילו אותי גחלי רתמים, על כן תצטרך להתטרף עמי לאכול יחד כי אתה גרמת לכך...'

ז. לימוד תורה הוא מצות עשה כשאר מצוות

מלבד עונש הכללי לכל ביטול מצות עשה. שהרי לימוד התורה הוא מצות עשה, ועל ידי כל דיבור שלומדים מקיימים מצות עשה. ואכן בכל יום קודם שאני מתיישב ללמוד אני אומר 'הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ולמדתם אותם', שהוא מצות עשה כמו הנחת תפילין ואתרוג ושמירת השבת, ומי שאינו לומד מקבל העונש הכללי של מי שיכול ללמוד ואינו לומד, ומלבד זאת יקבל העונש על ביטול תורה.

ח. הלומד ועוסק בתורה אינו ירא מגהנום של שלג

גהינם של שלג. כאמור בדברי התניא הרי זה גיהנום למי שחטא בעצלות ומחמת כן לא למד. ושם הוא עונש נורא, וכמו שאנו רואים בפסוק במשלי (לא, כא) 'לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים', שמי שבכל ימי חייו

תניא כותיה דרב

ישב ולמד אינו צריך לפחד מנהיגים של שלג, כי מה שנאמר 'לא תירא לביתה משלג' הכוונה לנהיגים של שלג, והוא נהיגים יותר קשה מנהיגים של אש.

ואיתא שהרשעים - היודעים אתם מי הם הרשעים, בנהיגים מוצאים גם היימיושע אידן - כשמוציאים אותם בשבת מנהיגים מוליכין אותם לנהיגים של שלג, והם מבקשים לקחת עמם מהשלג לנהיגים במוצאי שבת, כדי שיוכלו לקרר את עצמם עם השלג. ומובא שזהו הכוונה במאמר חז"ל (עירובין יט.) "רשעים אפילו על פתחה של נהיגים אינם שבים בתשובה", לפי שאסור להכניס שלג לנהיגים של אש, וזהו החטא שייך שיחיה על פתחה של נהיגים.

הנהגום שובת עד אחר אמירת 'ברכו' במוצאי שבת

ואיתא שבמוצאי שב"ק יש פחד גדול בעולם העליון, כשעומדים לפתוח שוב את הנהיגים, וכתב התניא בשולחן ערוך הרב (או"ח סי' רצ"ה ס"ה) שכל זמן שמניין אחד עורך את השבת אין פותחים את הנהיגים, ומחמת כן מאריכין במוצאי שבת בעת אמירת 'ברכו', כדי לאחר זמן הפתיחה של הנהיגים, כי כל זמן שלא סיימו בזה העולם אמירת 'ברכו' אין פותחים את הנהיגים, ורק לאחר 'ברכו' פותחים שערי נהיגים.

זקני חק' היה אומר מה שהנהיגים נקרא בשם זה, כי הנשמות אינם רוצים להכנס לנהיגים, והמלאכי חבלה צועקים עליהם "גיי אין איהם", וזהו 'נהיגים'. והיו צדיקים שראו הדברים בעיניהם, כי הצדיקים היה להם הכח לראות כל דבר בעיניהם ובהנשמות שבאו אליהם.

כוחם המופלא של הצדיקים לתקן נשמות

ובמו שסיפר זקני חק' שאצל הרבי ר' מרדכי'לע היו שומעים באמצע הלילה איך שדופקים, והרבי ר' מרדכי'לע היה אומר: "רשעים, בחייכם לא אביתם להביט בצורתי ועבשיו באים אתם להטרידני", כי נשמות הרשעים היו באים אליו לבקש רחמים עליהם שיקילו את ענשם, ואף שלא היו מאנשי שלומו, כי הצדיק יש לו כח גדול.

וכן העוסק בחכמות אומות העולם, בכלל דברים בטלים יחשב לעניין עוון ביטול תורה, כמו שכתבתי בהלכות תלמוד תורה.

ועוד זאת יתרה טומאתה של חכמת האומות על טומאת דברים בטלים, שאינו מלביש ומטמא רק המדות מיסוד הרוח הקדוש שבנפשו האלקית בטומאת קליפת נוגה שבדברים בטלים, הבאים מיסוד הרוח הרע שבקליפה זו בנפשו הבהמית כדלעיל, ולא בחינת חכמה בינה ודעת שבנפשו, מאחר שהם דברי שטות ובורות שגם השוטים ועמי הארץ יכולים לדבר בן. מה שאין בן בחכמת האומות, הוא מלביש ומטמא בחינת חכמה בינה ודעת שבנפשו האלקית בטומאת קליפת נוגה שבחכמות אלו, שנפלו שמה בשבירת הכלים מבחינת אחוריים של חכמה דקדושה, כידוע ליודעי ח"ץ. אלא אם כן עושה אותן קרדום לחתוך בהן, דהיינו כדי להתפרנס מהן בריוח לעבוד ה', או שיודע להשתמש בהן לעבודת ה' או לתורתו, וזהו טעמו של הרמב"ם ורמב"ן ז"ל וסיעתן שעסקו בהן.

